

Concept Verkiezingsprogramma 2022 – 2026, Hardenberg

Inhoud

Onze leidraad	1
Zie elkaar	1
Veel aan de hand en veel te doen	1
Dienstbaarheid	2
We moeten kiezen	2
1. Wonen	2
2. Ondernemerschap	3
3. Landbouw, landschap en waterbeheer	5
4. Welzijn, zorg en gezondheid	6
5. Bereikbaarheid en mobiliteit	9
Verantwoording	10

Onze leidraad

Bij het zoeken naar antwoorden op de vraagstukken van deze tijd, laten wij ons als christelijk-sociale partij inspireren door de Bijbel, waarin het ook gaat over mens en milieu, samenleving en waardigheid, overheid en verantwoordelijkheid. Heel in het kort betekent dat twee dingen: 1) dat wij ieder ander behandelen zoals wij zelf behandeld willen worden en 2) dat wij met wat wij in bruikleen hebben gekregen, omgaan alsof het ons eigen, kostbaarste bezit is. Daarom geloven wij dat christelijke uitgangspunten in de politiek relevant zijn, ook voor de gemeente Hardenberg. Voor het ChristenUnie verkiezingsprogramma 2022 hebben wij, zoals wij dat bij elk nieuw verkiezingsprogramma doen, een bijbeltekst gekozen die daar bij aansluit, namelijk: *Van iedereen aan wie veel gegeven is, zal veel worden geëist, en hoe meer aan iemand is toevertrouwd, des te meer zal van hem worden gevraagd.* (Lukas 12 vers 48b).

Dat er veel van ons verwacht wordt, betekent niet dat wij klakkeloos geld uitgeven, ook niet in de nieuwe raadsperiode. Dat lijkt op de korte termijn misschien effect te hebben, maar het is de vraag of dat duurzame, rechtvaardige resultaten oplevert. Om zorgvuldig om te gaan met de middelen die de samenleving ons ter beschikking stelt, moeten wij een visie hebben op wat er voor onze gemeente echt nodig is.

Zie elkaar

In september 2021 schreef ChristenUnie partijleider Gert-Jan Segers een column met als boodschap: Houd altijd oogcontact! Zolang je oogcontact hebt, zie je elkaar als mens. Een oproep aan de overheid om mensen nooit te zien als dossier. En een oproep aan de samenleving, bijvoorbeeld in coronatijd, waarin we elkaar soms uit het oog dreigden te verliezen. En als ChristenUnie in Hardenberg zien we het ook als oproep aan onszelf: blijf altijd de ander zoeken. In Afrika hebben ze daar een woord voor: Ubuntu, wat zoveel betekent als "ik ben omdat wij zijn". Mensen zijn niet los verkrijgbaar, wij komen tot ons recht als we verbonden zijn met anderen, luisteren naar anderen, er zijn met en voor elkaar. Dat klinkt misschien wat zweverig, maar dat is het niet. Want er komt een moment waarop je samen aan de slag moet en gaat. De ChristenUnie Hardenberg is dankbaar dat het dan lukt om in onze gemeente tot mooie resultaten te komen. Dat we als politieke partijen in een tijd van verdeeldheid en polarisatie een weg vooruit hebben gevonden. En dat we samen stappen hebben gezet om de problemen van onze tijd aan te pakken, met elkaar het goede te doen.

Veel aan de hand en veel te doen

Wij leven in onstuimige tijden. Los van alles wat met covid-19 te maken heeft, zijn de gevolgen van klimaatverandering snel talrijker geworden en dichterbij gekomen, zien we wat mensen elkaar aandoen en wordt de kloof tussen arm en rijk juist groter in plaats van kleiner. In onze eigen omgeving maken we ons zorgen over de omgeving waarin onze jongeren opgroeien, de situatie op de woningmarkt, stijgende gas- en voedselprijzen en vragen we ons af hoe lang we nog moeten leven met corona-maatregelen.

Toch, ondanks alles, staat de gemeente Hardenberg er goed voor. In de achterliggende raadsperiode hebben wij, samen met coalitiepartners CDA, OpKoers.nu en de PvdA een belangrijke bijdrage geleverd aan waar onze gemeente nu staat. De afspraken die we in 2018 hebben vastgelegd in het coalitieakkoord zijn verwezenlijkt en we laten een gezonde gemeentelijke huishouding achter voor de komende coalitie. Er is daarmee voldoende financiële ruimte om zaken aan te pakken. Denk bijvoorbeeld aan investeren in woningbouw, zorg, economie, goede en veilige bereikbaarheid, verduurzaming, noem maar op. De ChristenUnie is vanuit haar christelijk-sociale visie, altijd bereid een bijdrage te leveren aan een stabiel en betrokken gemeentebestuur, zoals we ook in voorgaande raadsperiodes hebben gedaan.

Dienstbaarheid

Het is de verantwoordelijkheid van alle politieke partijen bij te dragen aan transparante, duidelijke en dienstbare politiek. We willen laten zien hoe democratie bedoeld is: bestuur van mensen, door mensen en voor mensen. Ook die handschoen pakt de ChristenUnie graag op. We willen zorgen voor de schepping door te werken aan verdere verduurzaming en te voldoen aan de klimaatopgaven. Wij geloven dat dit het beste kan door het opzetten van coöperaties die bijdragen aan de gemeenschap. We willen bouwen aan een economie waarin het draait om mensen. En we geloven in een samenleving waarin we er voor elkaar zijn, waar we oog hebben voor de gemeenschap en onze gezamenlijke verantwoordelijkheid, zonder blind te zijn voor individuele belangen. Dat zien wij als onze roeping. We kunnen dat verschil maken als jij ons je vertrouwen geeft en ons steunt. Want alleen zo kunnen we samen grote keuzes maken: door te kiezen voor wat echt telt. Voor onze raadsleden betekent dit dat zij inhoudelijk sterk zijn, niet gaan voor de makkelijkste oplossingen en een boodschap durven brengen, ook als die lastig is.

We moeten kiezen

Voor het verkiezingsprogramma is het DNA van de ChristenUnie onze brede basis. Dat houdt in dat we invulling geven aan rentmeesterschap en de keuzes die we maken met betrekking tot klimaat, duurzaamheid en circulariteit. Maar ook dat we rekening houden met draagvlak onder de inwoners van gemeente Hardenberg, de zorgvuldigheid waarmee we onze beslissingen nemen en ervoor staan. Wij zijn een partij die een stem wil zijn voor de stemlozen, omziet naar (verre) naasten en de helpende hand biedt aan degenen die dat nodig hebben.

Bij elke verkiezingen zijn er veel onderwerpen waar we iets over willen zeggen. Maar als we alles opschrijven, wordt het verkiezingsprogramma te lang. Bovendien kunnen we niet aan alle onderwerpen de juiste hoeveelheid aandacht geven. Daarom hebben we voor dit programma vijf speerpunten gekozen: 1) Wonen; 2) Ondernemerschap; 3) Landbouw, landschap en waterbeheer; 4) Welzijn, zorg en gezondheid; 5) Bereikbaarheid en mobiliteit. Wij denken dat vooral deze punten de komende vier jaar belangrijk zijn voor de gemeente Hardenberg. Ons DNA, onze basis, klinkt in deze vijf punten door.

1. Wonen

Een geschikte woning vinden is in deze tijd van woningschaarste bijna onmogelijk. En dat geldt helemaal als je starter bent op de woningmarkt, een smalle beurs hebt of als je een passende seniorenwoning zoekt. Dat moet de komende jaren verbeteren, omdat een goed dak boven je hoofd heel veel dingen in je leven positief beïnvloedt. Bovendien is daar in artikel 22, lid 2 van de Nederlandse grondwet dit over vastgelegd: "Bevordering van voldoende woongelegenheden is voorwerp van zorg der overheid."

Gemeente Hardenberg heeft de ambitie uitgesproken de komende vier jaar ongeveer 400 nieuwe woningen per jaar te bouwen. De ChristenUnie vindt daar het volgende over.

- De gemeente moet een verantwoord, actief grondbeleid voeren. Zo houden we de huizenprijzen beter in de hand en zorgen we ervoor dat er voor de juiste doelgroepen wordt gebouwd. We zijn bereid daarvoor flink te investeren, ten gunste van onze inwoners.
- Er moeten voldoende woningen gebouwd worden voor starters, minder kapitaalkrachtigen en senioren. Minimaal 30% van de te bouwen huizen moeten sociale huurwoningen zijn.
- Nieuwbouw moet zo goed mogelijk verspreid worden binnen de gemeente Hardenberg, dus ook over de kleinere kernen. Zo slaan we twee vliegen in één klap, we bieden onze inwoners een goede en betaalbare woning en we houden onze kernen leefbaar. Immers, waar mensen wonen, zijn zaken als scholen, winkels, een dokter en sportfaciliteiten nodig.

- Bouwen op inbreidingslocaties blijft belangrijk, maar gezien de grote vraag naar woonruimte ontkomen we er niet aan om ook te bouwen op uitbreidingslocaties. We stellen daar wel eisen aan.
- De woningbouwprogramma's moeten zo veel mogelijk aansluiten bij de dorpsvisies, die inmiddels door bijna alle 29 kernen zijn gemaakt.
- De gemeente moet snel duidelijke afspraken maken met woningbouwcorporaties over verduurzaming en het levensloopbestendig maken van huurwoningen.
- We moeten meer oog hebben voor kwaliteit van wonen en niet alleen gaan voor kwantiteit. Dat kan betekenen dat we voor bebouwing in een bepaald gebied voor wat minder woningen kiezen, met meer ruimte er omheen, in plaats van zoveel mogelijk woningen binnen een aantal vierkante meters neer te zetten.
- Een deel van het leegstaande vastgoed in de gemeente (kantoren, winkels, maatschappelijk vastgoed en bedrijfsgebouwen en vrijkomende agrarische bebouwing) moet ingezet worden voor hergebruik, verbouw of sloop in combinatie met nieuwbouw op die plek. We doen dat ook al met onze "rood-voor-rood" regeling en het programma "erven met kwaliteit".
- Wijken moeten gevarieerd zijn, dus spreiding is belangrijk. Concreet betekent dit dat we duurdere woningen bouwen in goedkopere wijken en goedkopere woningen in duurdere wijken.
- De gemeente moet ervoor zorgen dat de taakstelling voor huisvesting van statushouders jaarlijks wordt gehaald en er tegelijkertijd op toezien dat dit niet tot verdringing op de huizenmarkt leidt. Dit kan door extra huisvesting te realiseren, bijvoorbeeld door tijdelijke bewoning van leegstaand vastgoed of het tijdelijk neerzetten van tiny houses.
- Er moet een woonverplichting bij nieuwbouw komen, zodat huizen niet opgekocht worden door investeerders. We willen ook dat de gemeente een verhuurvergunning invoert. Hiermee bestrijden we huisjesmelkers, malafide verhuurders en bemiddelingsbureaus effectief en beschermen we (vooral minder kapitaalkrachtige) huurders beter tegen wanpraktijken. Ook willen we maatregelen tegen speculanten die panden bewust leeg laten staan. Een leegstandsbelasting ontmoedigt dat misschien; wij willen daar onderzoek naar laten doen.
- Snelle invoering van opkoopbescherming van bestaande betaalbare koopwoningen is nodig ter bescherming tegen "kopen om te verhuren". De koper wordt verplicht te gaan wonen in de woning die hij koopt, ook in de bestaande bouw.
- Vanwege de steeds maar stijgende huizenprijzen is het voor starters op de woningmarkt nauwelijks nog mogelijk geschikte en betaalbare woonruimte te vinden. De ChristenUnie wil daarom herinvoering van de starterslening voor woningzoekenden, die in 2016 is afgeschaft.
- We gaan verantwoord om met onze cultuur-historische panden. Dat betekent dat we niet zomaar afbreken maar eerst goed nagaan of een dergelijk pand kan blijven staan.
- We moeten vergroening binnen de bestaande bebouwing aanmoedigen en aanjagen. Dat is goed voor klimaatadaptatie en wateropvang en tegen hittestress.
- We houden ons goede vestigingsklimaat voor mensen die op zoek zijn naar kwaliteit, ruimte, goede voorzieningen en een mooie omgeving in stand.

2. Ondernemerschap

De economie is er voor mensen, niet andersom. Een goede markt komt tot haar recht als ondernemers, werkgevers en werknemers van elkaars talenten profiteren. Een sterke lokale en regionale economie is een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait ook om de kwaliteit van leven en is volgens ons pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, werk en vrije tijd in balans zijn en als groei duurzaam is en grenzen kent. De ChristenUnie vindt dat we van ondernemers en bedrijven mogen vragen om dienstbaar te zijn aan de lokale samenleving. En de lokale overheid speelt een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en circulaire economie.

Gemeente Hardenberg heeft relatief veel mooie, goed renderende en innovatieve ondernemingen binnen de gemeentegrenzen; familiebedrijven zijn hier sterke merken. Wij vinden het belangrijk de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid te versterken. Zo gaan we de uitdagingen die er liggen aan en werken we samen aan een toekomstbestendige, brede welvaart. De rol van de gemeente is om samen met de ondernemers en het onderwijs vraagstukken aan te pakken, bijvoorbeeld door het "Pak je kans fonds" een doorstart te laten maken. En door ervoor te zorgen dat het aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt afneemt door scholing die aansluit bij de werkgelegenheid in onze gemeente.

De ChristenUnie vindt de volgende dingen belangrijk als het over ondernemerschap gaat.

- Instandhouding van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemingsklimaat in de gemeente Hardenberg. Bijvoorbeeld door het voeren van een bedrijf aan huis voor een kleine zelfstandige niet onnodig moeilijk te maken en flex-werkplekken in publieke ruimten open te stellen voor start-ups en scale-ups.
- Beschikbaarheid van voldoende bedrijventerreinen om vooral ondernemers in onze gemeente de ruimte te geven om te groeien. We verbinden dat onder andere met het verder verduurzamen van de bestaande bedrijventerreinen. Daarvoor is het nodig de mogelijkheden voor het terugdringen van energiegebruik en het opwekken van energie te verruimen.
- Wij verwachten van de ondernemers dat zij maatschappelijk verantwoord ondernemen; dat betekent met oog voor de menselijke maat en met zo min mogelijk belasting voor het milieu en de omgeving. Zij verdienen het dat de gemeente hun initiatieven hiervoor steunt en stimuleert.
- Streven naar een positieve arbeidsmarktbalans, dat wil zeggen dat er net zoveel banen als werkenden zijn.
- Voortvarende ontwikkeling van kennisinfrastructuur, zoals de IQ Boulevard, het RTC, Vakschool 100% gastvrij, de Future Farm, het Startershuis Doen en het Ondernemershuis Vechtdal.
- We blijven goed gebruik maken van de stevige positie van de gemeente Hardenberg en de inzet daarvan in de Regio Zwolle, Dutch Techzone en regio Twente. We kunnen ondernemers helpen met relevant opgeleide jonge mensen, het bieden van de juiste ruimte voor een bedrijfspan, het faciliteren van netwerken en (inter)regionale samenwerkingen.
- Door toekomstig gebrek aan grondstoffen en om het milieu minder te belasten, moeten we van een lineaire economie (geen/minimaal hergebruik en recycling) naar een circulaire economie (maximaal hergebruik en recycling). De ChristenUnie wil dit actief stimuleren en de gelegenheid bieden daar mee te experimenteren. Zo voorkomen we dat bestaande regelgeving in de weg staat om de oplossingen voor de toekomst toe te passen.

Gemeente Hardenberg is een aantrekkelijke gemeente voor toeristen. Daarom nemen de toeristische ondernemers een bijzondere plaats in. Zij zijn zich bewust van de mogelijkheden maar ook van de grenzen die onze groene ruimte met zich meebrengt.

- Het Vechtdal en het Reestdal zijn unieke natuurgebieden die deels binnen onze gemeentegrenzen liggen. Wij delen ze graag met anderen, maar blijven – in samenwerking met de toeristische ondernemers – alert op instandhouding van deze karakteristieke landschappen. Wij zijn voor het beleefbaar maken en houden voor onze inwoners en toeristen, maar wel met respect voor flora en fauna. Daarom pleit de ChristenUnie voor een goede verdeling van rust en drukte.
- Het verbeteren van fietsverbindingen, dat we deels willen bekostigen uit de toeristenbelasting, is belangrijk voor de aantrekkelijkheid van het toeristisch gebied.
- Het programma "Vechtrijk Gramsbergen" moet voor 2026 zijn afgerond. Daarmee hebben we een waardevolle toevoeging aan het landschap en de omgeving van Gramsbergen, voor zowel onze eigen inwoners als onze gasten.

- Sterke centra in Dedemsvaart en Hardenberg zijn belangrijk voor de aantrekkelijkheid van de hele gemeente. Het nog meer verbinden van de Vecht met de stad Hardenberg is daar onderdeel van. We willen daarom onderzoeken of we de haven beter kunnen betrekken bij het centrum en dat combineren met een nieuw of gerenoveerd theater De Voorvegter. Het theater is een belangrijk en gewaardeerd onderdeel van het cultuuraanbod in de gemeente Hardenberg. Het is daarmee belangrijk voor ons voorzieningenniveau en moet daarom toekomstbestendig zijn.
- Een ophaalbrug in de Voorstraatbrug, zonder de natuurwaarden aan te tasten, vindt de ChristenUnie een mooie cultuurhistorische toevoeging en een aanwinst voor het centrum.

De ChristenUnie hecht veel waarde aan een goede balans tussen werken, zorgen en rusten. De ontwikkeling naar een 24-uurs economie lijkt niet te stoppen. Tegelijkertijd zien we dat mensen op zoek zijn naar meer rust en onthaasting. Onze samenleving en economie gedijen als er rustmomenten zijn. Vanuit onze christelijke levensovertuiging genieten wij van de zondag als gezamenlijk rustmoment.

3. Landbouw, landschap en waterbeheer

Gemeente Hardenberg herbergt veel agrarisch ondernemers; zij spelen hun rol als werkgevers en beheerders van een groot deel van ons buitengebied. Dat geldt trouwens voor het hele Vechtdal. Hoewel we ons bewust zijn van de tegenwoordige milieukwesties, kunnen wij ons geen gemeente Hardenberg en Vechtdal zonder boeren voorstellen; de ChristenUnie is trots op ze. De invloed vanuit de landelijke en provinciale overheid op de sector is groot en onze lokale invloed is beperkt. Toch is het effect wel heel voelbaar. Daarom wil de ChristenUnie actief lokaal beleid voeren om de agrarische ondernemers te ondersteunen in hun ontwikkeling, de ruimte geven om te ondernemen en innovaties in verband met de duurzaamheidstransitie te ondersteunen. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met de bodem, biodiversiteit (soortenrijkdom), grondstoffen en energie en produceert op een verantwoorde manier.

Landbouwbedrijven krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door investeringen mogelijk te maken, voor zover die een bijdrage leveren aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap. De ChristenUnie ziet veel initiatieven vanuit de sector die serieus werkt aan het verder verduurzamen en toekomstbestendig maken van die sector. De ChristenUnie wil naast deze ondernemers en groepen staan om daar gezamenlijk een bijdrage aan te leveren.

- Een solide samenwerking met ander Vechtdalgemeentes (met name Ommen en Dalfsen).
- Het uitspreken en -dragen van onze grote waardering voor de sector.
- Het bieden van ondersteuning bij innovaties en initiatieven in de transitie naar een meer duurzame bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door lokale of regionale stimuleringsregelingen.
- Een samenhangende aanpak van verschillende ruimteclaims op met name landbouwgrond, met begrip voor de positie van de grondeigenaar.
- Het Vechtdal profileren als de innovatieregio op het gebied van agro- en food.

Wij ontlenen een groot deel van onze aantrekkingskracht aan ons landschap. Het credo "wij wonen waar anderen recreëren" heeft in tijden van corona misschien nog wel meer zeggingskracht gekregen. We willen daarom het landschapsbeheer dat in de gemeente Hardenberg is ingezet voortzetten en aanvullen.

- Instandhouden van stimuleringsregelingen voor behoud van groen(structuren) en het verbeteren van de biodiversiteit. Omdat biodiversiteit brede aandacht nodig heeft en in alle landschappen waardevol is, willen we de mogelijkheden hiervoor ruimer maken voor de hele gemeente.

- De ChristenUnie wil terughoudend zijn met het vestigen van nieuwe bedrijven die heel veel ruimte nodig hebben (zoals distributiecentra). Vaak dragen ze maar beperkt bij aan de lokale economie en werkgelegenheid.
- Verduurzamen van bestaande bedrijventerreinen.

Eén van de dingen die de coronapandemie ons opnieuw heeft laten inzien, is dat natuur goed is voor mens en dier. Omdat de biodiversiteit schrikbarend afneemt, wil de ChristenUnie de natuurrijkdom versterken. Daarnaast moeten we ons aanpassen aan het veranderende klimaat, dus: hoe verminderen of vermijden we hittestress en hoe zorgen we ervoor dat we water bewaren voor drogere tijden. We willen dat dichtbij meteen concreet maken.

- Versterking van de biodiversiteit in bestaand gemeentegroen. We werken hiervoor ook graag samen met de plaatselijk belangen.
- Uitbreiding van gemeentegroen en vervanging van zoveel mogelijk bestrating door groen(stroken). Ook hiervoor doen we graag een beroep op de inzichten van de plaatselijk belangen.
- Verdichting van bebouwing en vergroening moeten hand in hand gaan om hittestress te verminderen, de biodiversiteit in bebouwd gebied te vergroten en zo te zorgen voor verkoeling, schonere lucht en betere leefbaarheid. We ondersteunen particuliere initiatieven die daaraan bijdragen, waarbij we er bij vergroening op letten dat we zoveel mogelijk inheemse soorten gebruiken.
- Stimuleren vergroening van daken (voor woningen en bedrijfspanden).
- Stimuleren afkoppelen van hemelwaterafvoeren in combinatie met het plaatsen van regentonnen en het ontsteden en vergroenen van tuinen.
- Gratis advies bij het vergroenen van particuliere tuinen en stimuleren van gebruik van natuurlijke erfafscheidingen (in plaats van stenen en houten schuttingen).

Andere maatregelen in verband met natuurbeheer zijn:

- Bij het bestrijden van plagen, zoals de eikenprocessierups, nemen we in principe natuurvriendelijke maatregelen en maken we zo min mogelijk gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.
- Verpachting van gemeentegrond vindt plaats onder strikte duurzaamheidsvoorwaarden, gericht op behoud of versterking van de biodiversiteit.
- Gemeente Hardenberg zal het Schone Lucht Akkoord meeondertekenen, zodat de ambitie van 50% gezondheidswinst wordt gehaald.

Waterbeheer is, gezien het veranderende klimaat, heel erg belangrijk. Het gaat er niet alleen om hoe we het water buiten onze huizen houden, maar juist ook binnen de gebieden die daaraan bijvoorbeeld hun unieke karakter te danken hebben. We doen daarvoor onder andere het volgende:

- Meer intensieve samenwerking met partijen als de waterschappen, de Provincie en de andere Vechtdalgemeentes.
- Binnen deze samenwerkingen ook met de agrarisch ondernemers kijken naar mogelijkheden met betrekking tot grondwaterstanden en het beter vasthouden van het water in het landschap.

4. Welzijn, zorg en gezondheid

Uitgangspunt van de ChristenUnie is dat elk mens waardevol is en dat die waarde niet afhangt van prestaties, gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, gewenstheid of geluk. Al het leven, in gaafheid en gebrokenheid, verdient het om tot ontplooiing te komen, mee te doen, te worden beschermd en om de juiste zorg te krijgen als dat nodig is. Wij prijzen ons gelukkig dat we in onze gemeente de beschikking hebben over een gloednieuw, modern ziekenhuis.

In de gemeente Hardenberg is "Noaberschap" een belangrijk gegeven. Het draagt bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze gemeente. We kunnen en moeten die kracht van de samenleving optimaal benutten, bijvoorbeeld door ons te richten op "communities". Bij een community kun je denken aan de inwoners van een wijk die gezamenlijk bijdragen aan een bepaald vraagstuk in die wijk. Of als het gaat om de gezondheid van een kind, is dit iets van zowel ouders als scholen, sport- en muziekverenigingen en hulpverleners. Samen dragen we verantwoordelijkheid en zien we naar elkaar om. De ChristenUnie wil daarom actief de samenwerking tussen de diverse groepen in zo'n community bevorderen, zoals in het zogeheten "IJslands model" waar een aantal scholen in de gemeente Hardenberg al gebruik van maakt.

- De ChristenUnie wil het "fonds maatschappelijke initiatieven", dat in 2017 mede door ons in het leven is geroepen, stevig inzetten om lokale initiatieven daadwerkelijk financieel te ondersteunen.
- Wij zetten ons blijvend in voor de bestrijding van eenzaamheid en laaggeletterdheid.
- Bij het inkopen van Jeugdhulp en WMO, wil de ChristenUnie dat de samenwerking tussen alle betrokkenen goed wordt ingevuld.

Inwonerpeilingen, experimenten met nieuwe vormen van vertegenwoordiging en andere manieren om inwoners te betrekken bij de besluitvorming, moeten aanvullend zijn op het mandaat dat ons via verkiezingen door de inwoners is gegeven. Juist bij belangentegenstellingen is het de gemeenteraad die, als hoeder van het algemeen belang, knopen doorhakt. Maar de ChristenUnie is er voorstander van dat onze inwoners, waar en voor zover dat kan, zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en – samen met anderen en de overheid – de zorg voor de samenleving oppakken.

- De gemeente moet openstaan voor initiatieven van inwoners, instellingen, verenigingen, bedrijven en kerken. Vooral als die het algemeen belang voor ogen hebben. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert.
- De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren in bijvoorbeeld coöperaties en daarmee verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer. Dat kan bijvoorbeeld door het aanleggen van buurttuinen en plukveldjes. De ervaring leert dat dit meteen goed is voor de sociale cohesie.
- Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, minder administratieve lasten en bureaucratie. Kortom, om een college en een raad die durven los te laten.
- De ChristenUnie Hardenberg wil, vanuit vertrouwen, actief werk maken van "right to challenge" (uitdaagrecht). Het recht om als bewoners de gemeente uit te dagen en aan te geven dat je, bijvoorbeeld als wijk of als dorp, een voorziening zelf in stand wilt en kunt houden.
- Wij willen dat continue burgerparticipatie een grote, vanzelfsprekende plaats inneemt, zoals bij de (invoering van de) Omgevingswet.

We hebben een verantwoordelijkheid als het gaat om opvang van vluchtelingen. Mensen die huis en haard hebben verlaten, moeten een veilig onderkomen krijgen. We zijn ons er van bewust dat het draagvlak hiervoor soms kwetsbaar is. Toch vindt de ChristenUnie de manier waarop we in gemeente Hardenberg met vluchtelingen omgaan, een vraagstuk van de hele samenleving.

- Wij willen dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren en meteen inburgeren. Dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij.
- Integratie is geen keuze maar een morele verplichting.

Gezondheid is veel meer dan het ontbreken van ziekte. Vanuit preventie en "positieve gezondheid" willen we een gezonde leefstijl voor iedereen bewerkstelligen. Daarom blijft de ChristenUnie initiatieven uit de samenleving, die gericht zijn op preventie stimuleren.

Ook het voorkomen van problematische schulden is preventie: mensen niet in een armoedeval terecht laten komen. Het is dus belangrijk dat mensen die specifieke hulp nodig hebben, de juiste hulp krijgen. Met oog voor het individu, afgestemd op haar/zijn omgeving; we zijn daar samen verantwoordelijk voor. Daarom wil de ChristenUnie de samenwerking tussen de maatschappelijke partners blijven bevorderen. Dat betekent onder andere dat:

- We in de jeugdzorg/WMO¹ af willen van vermijdbare en onnodige medicalisering en problematisering.
- We een buurt- en wijkgerichte aanpak van het jongerenwerk willen. Vooral in kleine(re) kernen is behoefte aan een goede ontmoetingsplek voor jongeren.
- We maatjesprojecten tegen eenzaamheid ondersteunen, zodat ouderen die wel mobiel zijn maar niet alleen dingen willen ondernemen, aan elkaar gekoppeld worden.

Vrijwilligers zijn de smeerolie in de samenleving. Een bijzondere groep vrijwilligers wordt gevormd door de mantelzorgers. Dagbesteding en respijtzorg zijn belangrijk om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen.

- De ChristenUnie wil vanuit de gemeente structureel en blijvende waardering voor de mantelzorger en een proactieve benadering van mensen die, soms zonder dat ze het zelf weten, mantelzorger zijn geworden.
- Wij willen specifieke ondersteuning voor jonge mantelzorgers. Zeker als zij zorgtaken combineren met school of studie.
- We vinden dat de gemeente mensen die mantelzorger zijn of worden, actief moet wijzen op mogelijkheden tot ondersteuning.
- We willen in de gemeente Hardenberg de regels en drempels bij het aanvragen van een mantelzorgwoning minimaliseren.

Stabiele gezinnen vormen de basis voor gelukkige kinderen die zich goed ontwikkelen. Helaas ziet de ChristenUnie dat een groot deel van de jeugdigen dat in aanraking komt met jeugdzorg, afkomstig is uit een gebroken gezin. Kinderen lijden onder deze situatie. De ChristenUnie zet in op het voorkomen van (complexe) scheidingen. Wij willen dat ouders handvatten aangeboden krijgen om te bouwen aan hun relatie. Onderzoek laat zien dat voorlichting en begeleiding positief werken tegen stress in de relatie; ondersteuning bij en voorkomen van relatieproblemen kan daarbij helpen. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben, daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente Hardenberg ouders ondersteunt door ouderschaps cursussen via consultatiebureaus aan te bieden. Geboortezorg moet ook gericht zijn op de mentale voorbereiding op het ouderschap.

- Wij willen dat de gemeente in samenwerking met professionals uit het veld preventief (v)echtscheidingsbeleid ontwikkelt.
- Ouderschaps cursussen en informatie over relatieondersteuning moeten gemakkelijk beschikbaar en laagdrempelig zijn.
- De ChristenUnie is voorstander van initiatieven waarin ouders andere ouders ondersteunen, bijvoorbeeld via buurtgezinnen.

We zien dat ouders steeds vaker een beroep doen op jeugdhulp. Ouders willen dat hun kinderen het beter hebben dan zij het zelf gehad hebben. Daardoor is het lastig geworden te accepteren dat bepaalde moeilijkheden bij het leven horen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we in de gemeente Hardenberg het normaliseren van die (tijdelijke) moeilijkheden weer bespreekbaar maken, waarbij uiteraard niemand met een hulpvraag de deur wordt gewezen.

---

¹Wet Maatschappelijke Ondersteuning

- De ChristenUnie pleit voor preventie en vroegsignalering, want jongeren en hun ouders zijn erbij gebaat als de juiste zorg op het juiste moment beschikbaar is. Hiervoor is het nodig dat de zorgvrager, het gezin, samen met de omgeving en professionals één plan maakt.
- De ChristenUnie wil in de gemeente Hardenberg de volgende drie punten voortvarend aanpakken:
  - De scholen moeten de gelegenheid krijgen en behouden hun werk zo in te richten dat kinderen en jongeren niet uitvallen. Als dat toch dreigt te gebeuren, is het nodig dat er een goede link is tussen jeugd, scholen, jeugdzorg en gemeente.
  - We zetten een professionele praktijkondersteuner in om jongeren met lichte psychosociale problemen ondersteuning te geven.
  - Zogeheten residentiële jeugdzorg willen we afbouwen door kinderen eerder en beter te helpen. Kinderen hebben fundamenteel recht om op te groeien in een gezin. Soms kan dat niet, dan zoeken we een pleeggezin, zo nodig bieden we maatwerk of kijken we of een gezinshuis een oplossing is.
  - We willen onderzoeken of we de ambulante jeugdhulp lokaal kunnen inkopen.

We leven in één van de rijkste landen ter wereld, maar ook in Nederland lukt het niet iedereen het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie vindt dat niemand in de gemeente Hardenberg aan haar of zijn lot mag worden overgelaten. Dit vraagt vooral om het scheppen van de juiste mogelijkheden zodat mensen zelf aan perspectief kunnen werken.

- Wij zetten ons in voor een bijstandsbeleid vanuit vertrouwen en de menselijke maat, waar mensen een fatsoenlijk inkomen hebben en zelf regie houden over hun leven. Dat betekent ook dat we voor een positief bijstandsbeleid zijn, waarin mensen niet gezien worden als een kostenpost, maar ondersteund worden om een bijdrage te leveren aan de buurt en gemeente waar ze wonen.
- De gemeente is voor hen een betrouwbare partner die uitgaat van mogelijkheden van inwoners en daarin niet de regels leidend laat zijn. Dit kan door bijvoorbeeld te werken met sociale coöperaties en een regelluwe bijstand.

5. Bereikbaarheid en mobiliteit

Om de gemeente Hardenberg de ontwikkeling te laten doormaken die ons voor ogen staat, is goede bereikbaarheid een vereiste. De gemeente is (samen met de Provincie en het Rijk) verantwoordelijk voor infrastructuur van hoog niveau. Dat kost veel geld, maar in een goedbedeelde gemeente als Hardenberg is het zeker mogelijk om dat ook aan veilige infrastructuur te besteden.

- Wij denken daarbij niet in de eerste plaats aan meer asfalt, maar zoeken het meer in een goede verbinding en hub-functie (knooppunt) tussen Twente, Zwolle en Groningen. De Nedersaksenlijn² speelt daarin een cruciale rol. Daarbij is het wat de ChristenUnie betreft niet de vraag of de economische situatie op dit moment een Nedersaksenlijn rechtvaardigt; wij denken dat de economie de Nedersaksenlijn zal volgen.
- Om op tijd klaar te zijn voor intensiever gebruik van het openbaar vervoer, vinden we het belangrijk de stationsomgeving in Hardenberg slagvaardig op te pakken.
- Op korte termijn is heropening van station Bergentheim niet haalbaar; wij zijn daarin afhankelijk van derden zoals de Provincie, ProRail en NS. Maar voor een snelle verbetering van bereikbaarheid willen we zorgen voor een mobiliteitshub en een goede busverbinding, die na verloop van tijd uitgroeit tot een volwaardige treinhalt.

---

²De Nedersaksenlijn is de voorgestelde directe spoorverbinding tussen (universiteitssteden) Enschede en Groningen, onder andere via Hardenberg. Om deze spoorlijn te realiseren moet er ongeveer 22 kilometer railverbinding tussen Emmen en Stadskanaal worden aangelegd.

- Openbaar vervoer speelt een belangrijke rol in duurzame mobiliteit. Daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente een actieve bijdrage levert aan het opstellen van een programma van eisen voor de nieuwe OV-concessie door de Provincie. Als reguliere OV-lijnen niet haalbaar zijn, willen we dat er een goed en laagdrempelig alternatief beschikbaar is.
- De ChristenUnie zet zich de komende periode verder in voor verduurzaming van de mobiliteit (volledig CO₂-neutraal in 2040), voor het vermijden van overbodig verkeer en voor vergroting van het aandeel lopen, fietsen en openbaar vervoer in de totale mobiliteit in de gemeente Hardenberg.
- Om deze duurzame mobiliteitstransitie te realiseren, investeren we in:
  - sociaal veilige wandelroutes;
  - meer ruimte voor de fiets met een fijnmazig netwerk van doorfietsroutes met een hoge kwaliteit;
  - snelle, frequente en rechtstreekse busverbindingen (voor zover dat aan de gemeente is);
  - een goede afstemming tussen mobiliteit en ruimtelijke ontwikkeling.
- De ChristenUnie wil een ambitieuze fietsagenda voor de gemeente Hardenberg, gericht op groei van het fietsverkeer.
- Er komen meer fietsstraten waar de auto "te gast" is. Op deze routes heeft de fiets zo veel mogelijk voorrang. Zo stimuleren we het gebruik van de fiets in het woon- werkverkeer met zo min mogelijk hinder van obstakels en het overig verkeer.
- De gemeente gaat bij nieuwbouw of herstructurering van wijken uit van het fietsverkeer en richt wijken fiets- en kindvriendelijk in.
- De ChristenUnie wil op schoolfietsroutes alle fietspaden vrijliggend van het andere verkeer maken, zodat fietsers veilig zijn.
- In alle woonwijken wordt de maximum snelheid 30 kilometer per uur.
- Wij willen overal in de gemeente scheiding (of ontmenging) van langzaam verkeer (fietsers en voetgangers) en landbouwverkeer. Op die manier zorgen we ook meteen voor betere fietsverbindingen tussen de kernen (de middelbare scholen bevinden zich hoofdzakelijk in Hardenberg en Dedemsvaart), waarmee de leefbaarheid van die kernen behouden blijft of beter wordt.
- We maken vaart met het herstellen van achterstallig onderhoud aan wegen, fiets- en wandelpaden. Als het nodig is, voeren we die werkzaamheden eerder uit dan nu op de planning staat.
- Om te voorkomen dat chauffeurs hun vrachtwagens her en der in woonwijken parkeren om te overnachten, zorgen we voor een grote parkeerplaats met de nodige faciliteiten.

Verantwoording

Nog even terug naar het begin van dit programma. De ChristenUnie Hardenberg vindt dat aan ons veel gegeven is. Dat brengt met zich mee dat wij ons schatplichtig voelen: wij weten dat van ons ook veel gevraagd en verwacht wordt. Met dat in ons hart, hebben wij veel tijd en energie gestoken in het opstellen van dit programma. Eén van de dingen die we daarin belangrijk vonden, waren de Sustainable Development Goals (zie www.sdgnederland.nl); alle 17 doelen zijn in dit programma verweven. En natuurlijk willen we het liefst alles realiseren. Maar in de Nederlandse politiek is het nu eenmaal zo dat je met meerdere partijen het uiteindelijke beleid maakt. In de lokale Hardenbergse politiek geldt dat ook. En de ervaring leert ons dat we dus niet alles zo kunnen krijgen als we willen. Daar mag u ons op aanspreken; wij zijn altijd bereid daar uitleg over te geven en verantwoording over af te leggen.